

Καλομοίρης, που θα ξαναγοράσει στη Ρουσία, και του μαζέβει μερικά.

Αμα, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, μπουκωθεὶ κόπως ὁ κ. Πάπ. Θά πάψει νὰ λυσάει γιὰ τὴ Δημοτικὴ γλώσσα καὶ θά πάψουν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ γράφουν τοῦ νόμου τις ἀνοητοὺς κάθε φορὰ.

ΔΙΣΚΟ βγάζει ὁ Μιστριώτης μὲ τὸ περίφημο μανιφέστο του, πού δημοσιεύουμε καὶ μετὰ σ' ἄλλη σελίδα, καὶ ζητεῖ συντρομὰς δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Καὶ πρέπει νὰν τὸν συντρέξουμε ἔτσι στὸ ἔργο του. Γιατὶ ὁ δυστυχισμένος, ὅπως κατέστησε, εἶναι νὰν τὸν λυπάται κανεὶς. Ἐλεεῖστε με, χριστιανοὶ—καὶ νὰν τὸν ἐλεήσουμε. Ὅλοι ὅσοι ὑπογράφονται κάτω ἀπὸ τὸ μανιφέστο του—γιατὶ ἔραγε νὰ λείπει ὁ κ. Σταματίου Βλαβίτης;—εἶναι οἱ ἐγγλωσσικῶς ἀνάτοιοι τοῦ τόπου μας.

Λοιπὸν αὐτὸν ἀνάτοιοι ἰδρῶς ὁ χριστιανὸς καὶ τέτια ἄσπυρα ἔχει χρέος ὁ κάθε φιλόθεος νὰν τὸν συντρέξει. Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» λογαριάζουμε νὰνοήσουμε ἀκατάλογο εἰσφορῶν γιὰ τὸ Γλωσσικὸ Ἄσυλο τοῦ Μιστριώτη.

ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΕΘΗΚΕ ὁ κ. Ι. Δραγοῦμης τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Πόλης μὲ τὸν ἀργυρὸ σταυρὸ τοῦ Σωτήρα. Ἄν τὸ παράσημα κρεμιόντουσαν πάντα σὲ τιμημένα στήθια, θά λέγαμε πὼς καὶ τούτη τὴ φορὰ τὸ Ἑλληνικὸ παράσημο τίμησε σὲν ἄρετῆς ἑπαθλὸν ἕνα ἀληθινὸ πατριώτη κ' ἕνα χαρακτήρα ἐλωσοδιόλου ἐσχωριστό. Μετὰ ὅμως καὶ τὸ ξέρομε ἔτσι πὼς τὸ παράσημα πολλὰς φορὰς χρησιμεύουν γιὰ μερικοὺς ὅ,τι καὶ οἱ σταυροὶ στὶς μάνιρες, τὸ λέμε ξάστερα πὼς τὸ παράσημο δόθηκε στὸν κ. Δραγοῦμη, ὄχι γιὰ νὰν τὸν τιμήσει, ἀλλὰ γιὰ νὰν τιμηθεῖ κ' ἐξαγιστεῖ.

ΤΩΡΑ τελευταῖα οἱ φημερίδες μας πήρανε μιὰ τέτια ἠθικὴ πόζα (μπορεῖ νὰναι κὶ ἀνήθικη, δὲν ξέρομε) ἀπέναντι στὰ θεατρικὰ ἔργα, πού σὲ κάνει σ' ἀλήθεια νὰ βασιστῆς τὴν κοιλιά σου ἀπὸ τὰ γέλια. Μόλις παιχθεῖ κανένα ἔργο, κάπως ἀλαφροῦστικο, στὰ θέατρα, βάζουν ἀμέσως τὴν ἄλλη μέρα τις φωνὲς κακόημοι, ἀνήθικον, λίσχρον, κ. κ. νὰν τρερεῖ καὶ πὼς τὰ δημοσιογραφικὰ παρασημῶνια, ἐκρηκίζονται κὶ ἀνακαλλιζοῦν πού βλέπεις πὼς ὁ τόπος μας ἀρχίησε νὰ κολυμπᾷ σὲ τέτια πλατὺ πλάζιο ἠθικῆς, ὥστε εἶναι φόβος νὰν τὸν χάσουμε—κὶ ὀλομόνο μας ὕστερα!

Προχθὲς μᾶς ἔλεγε κάποιος θεατρῶνης. — Ἐχῶ δυὸ τρία ἔργα διαλεχτά, μὰ τρέμω νὰν τὰν δάσω στὴ σκηνή, γιατί θά μὸν ρηχτοῦνε τὴν ἄλλη μέρα οἱ φημερίδες καὶ θά μὸν καταστρέψουν... — Εἶναι ἀνήθικα τὰ ἔργα; — Ὅχι, ἰδερφέ μου. Εἶναι κάποιος ἀλαφροῦστικο, μὰ ἔξυπνα καὶ χαριτωμένα... — Αἶ, μὰ τότε;

νος μέσα στὸ βαθύκορξο δέντρο. Βλέπεις τὸ δέντρο νὰ ζῆ ἀκόμα. Βγάζει φύλλα, δίνει καρπὸ, κὶ ἀπορεῖ ποῦθε δροσολογίεται μέσα σὲ τέτοια ξερσημιά. Εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ ἡ ψυχὴ μὲ τὰ θάνατά της στοιχεῖα, τὰ κρυφογέννητα καὶ τὰ κρυφοθρεφτά. Εἶναι ἡ γλώσσα, τὰ ἔθνη, ἡ θρησκεία. Εἶναι ἡ ἱερὴ ἡ παρὰδοση ἀπὸ γονεῖς σὲ παιδι, κὶ αὐτὴ ὄχι μελετημένη, μὴτε καλλιεργημένη γιὰ ἰδιαίτερους ἐθνικοὺς σκοποὺς, παρὰ ἔτσι, σὲν τὸ χορτάρι πού καὶ σὲ φυλακῆς αὐτὴ νὰ φυτρώσῃ, θά βγάλῃ τὸ ἄνθος του. Τέτοιο εἶναι τὸ φυσικὸ τοῦ Ρωμοῦ, τέτοια ἡ φυλὴ του, καὶ γιὰ δαῦτο βαστάχτηκε καὶ μέσα στὰ σίδερα.

Χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν οἱ ἀμέτρητες ἐκεῖνες Κοινοότητες, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ζύμωσαν κ' ἐπλασαν ὕλικὸ γιὰ τὸ ἔθνος. Ἀθάνατο τὸ ὕλικὸ, ἀθάνατο λοιπὸν καὶ τὰ ποτέλεσμα, τὸ φύλαγμα δηλαδὴ τῆς φυλῆς στὰ πιδὸ ἀπόκεντρα καὶ στὰ πιδὸ ρημασμένα της μέρη.

§ 7
Ἡ Ἀθήνα—
Ὅχι τόσο γιὰ νὰ μᾶς δηγηθῆ τίποτις μεγάλα

— Καλέ, τί μὸν λές! Καὶ μπορεῖς ἡ ἀρεντιά σου νὰ ὀρίσεις πού ἀρχίναί: ἢ πού σταματᾷ: ἢ ἠθικὴ τῆς κάθε φημερίδας;

Δίκιο εἶχε ὁ φίλος. Πού ἀρχίναί: καὶ πού σταματᾷ: ἢ περίφημη αὐτὴ δημοσιογραφικὴ ἠθικὴ; Δημοσιεύουν λ. χ. ἀναγνώσματα πού μποροῦνε νὰ κάνουν βλες τις «Κοραλλίς» τῆς «Νέας Ἐκκλησίας» νὰ κοκκινίσουν ἀπὸ ντροπὴ καὶ σιγολέγουνται κάποτε μερικὰ δημοσιογραφικὰ φερσίματα (ἐκδοσμοὶ λ. χ. καὶ τὰ τέττα) πού δὲν ἔχουν καμιά σκέτη μὲ τὴν ἠθικὴ. Κὶ ὅμως οἱ κακόμοιροι οἱ θεατρῶνηδες στὸ ζήτημα αὐτὸ πολεμοῦνται λυσασμένα ἀπὸ τις ἠθικὲς φημερίδες μας.

ΝΑ, κατὰ τὴ γνώμη μας, μὲ ποῦν τρόπο θά μπορέσουν οἱ θεατρῶνηδες νὰ βγάλουν αὐτὸ τὸν καινούριο μπελὰ ἀπὸ τὸ κεφάλι τους. Σὲ κάθε θίασο, ὁ κωμικὸς νὰ παίρνει τὸ πρῶτὸ βλες τις φημερίδες, νὰν τις διαβάζει προσεχτικὰ, νὰν τις σκολιάζει καὶ, τὸ βράδι, βγαίνοντας τῆ σκηνή, νὰ λέει:

— Κύριοι καὶ κυρίες! Ἡ τῆς φημερίδα ἔγραψε σήμερα τοῦτο τὸ ἀνήθικο, ἢ τούττῃ τὴν κακοῦστικη ψευτιά. Μὴ τὴν ἐξαγοράζετε!

Καὶ τότε βλέπουμε. Βάζουν αὐτὲς λογοκρισία στὸ θέατρο; Νὰ βάλει καὶ τὸ θέατρο λογοκρισία στὶς φημερίδες. Κ' ἔτσι θά γλυτώσουμε γλήγορα γλήγορα, μὲ τὴν ὁμοπαθητικὴ, νὰ πούμε, μέθοδο, ἀπὸ τὸ καινούριο αὐτὸ κακὸ πού μᾶς παραναγοῦσισε πιά.

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ, ἡ πανηγυρικὴ, ἡ ἀποθεωτικὴ ἐπιτυχία τοῦ Καλομοίρη στὸ Ὁδείο τὴν Τετράδη τὸ δειλινὸ, εἶχε καὶ τὸ μαῦρο σημάδι της—καὶ τὸ σημειώνουμε γιὰ νὰ χαρῆ ὁ κ. Πάπ. Μέσα στὴ σάλα τοῦ Ὁδείου πού εἶτανε γιομάτη ἀπὸ κυρίες καὶ μερικοὺς κυρίους, ὀχτῶ (ἀριθ. 8) μονάχα δημοτικιστῶδες μετρήσαμε. Τὸς κ. κ. Παλαμᾶ, Φωκᾶ, Χρηστομάνο, Δημητριάδη, Ποριώτη, Βουτιροῖδη, Μανουροῦδῆ καὶ Τυγκόπουλο. Οἱ ἄλλοι ἀστράφτανε μὲ τὴν ἀπουσία τους—καθὼς γίνεται σὲ κάθε περίσταση πού πρέπει νὰ φανοῦμε ἐπιπέλους πὼς εἶμαστε καὶ μετὰ δύναμη, ὅπως δὲ καὶ εἶμαστε, γιατί ἀλλιώτικα δὲ θά λυσσοῦσανε τόσο οἱ φημερίδες ἐναντίο τοῦ ἀγῶνα μας.

Ἄς εἶναι. Τέτια πράματα, πού ζημιώνουν ἠθικὰ τὸν ἀγῶνα μας, δὲν πρέπει νὰ γίνονται, γιατί ἔχουν καὶ τὸ ἄλλο κακὸ, τὸ ὅτι ἀποκαρδιώνουν ἕναν πού ἔρχεται ἀπὸ τὴν ξενιτιά, σὲν τὸν Καλομοίρη, νὰ πολεμήσει γιὰ τὴν Ἰδέα καὶ βλέπει τέτια κρούα ἐρημιά γύρω του. Γιὰ τὸ μεγάλο μουσικὸ ταλέντο τοῦ Καλομοίρη δὲν μποροῦμε νὰ πούμε τίποτα. Θά βρεθεῖ ὁ εἰδικὸς πού θά μᾶς μιλήσει γιὰ τὸ

περιστατικὰ συνεδεμένα μὲ τὴν κλασσικὴ μας πρωτεύουσα, ὅσο γιὰ νὰ φωτίσῃ τὴ σκοτεινὴ της ὑπαρξη τους καιροὺς ἐκεῖνους, μᾶς ἀφιερῶνε ὁ δὴγός μας μερικὲς σελίδες ἱστορῶντας τὰ λίγα πού μποροῦσαν νὰ λεχτοῦν καὶ γιὰ κίνηνα. Τὸν ἀκολουθεῖ κ' ἐδῶ, χωρὶς ὅμως νὰ χασομεροῦμε μὲ κατὶ γαλλικὲς περιγραφὰς τοῦ δέκατου ἑβδόμου αἰῶνα, πού δὲ μᾶς βγάζουνε τίποτις οὐσία. Ἐπειδὴ, τί σημαίνει ἂν τοὺς ξένους τοὺς φιλεῖνε καὶ τότες οἱ Ἀθηναῖοι μὲ γλυκὰ καὶ μὲ ριτσινατό, ἢ ἂν μιλοῦσανε καὶ μερικοὶ τους ἰταλικὰ; Τὸ μόνον πού κεντάει τὴν προσοχὴ μᾶς στὶς περιγραφὰς ἐκεῖνες εἶναι ἡ συναμιλία Γάλλου ταξιδιώτη μὲ δυὸ Καλογοῦρος, πού ἕνας τους, ἀφοῦ κοροῖδευε τὸν ξένο κάμποση ὥρα καμώνοντας πὼς δὲν ἐνοιωθε, (ζυπνάδα φαίνεται τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου), ἀρχισε ἀξάφνα μακρινὴ ρητορικὴ γιὰ προγόνους καὶ γιὰ παλαιὰ μεγαλεῖα, τελειώνοντας μὲ φιλιππικὸ πρὸς τὴν Εὐρώπη πού μᾶς ἀφήκε νὰ παρθεῖ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ δὲ μᾶς βοήθησε, ὅστερ' ἀπὸ τὰ μεγάλα κὶ ἀτίμητα καλὰ πού ἔδωσε στὸν κόσμον ἡ φυλὴ μας. Καὶ τὰ ὀνομάζει αὐτὰ τὰ ταπεινὰ τσαμπουνίσματα ὁ ἱστορικὸς μας ἀμεγαλόφρονα φιλοπατρίαν!

Τὸ περιστατικὸ πού κάνει τὴν Ἀθήνα κέντρο

ταλέντο τοῦ ἀπὸ τις στήλες αὐτῆς. Ἐμεῖς τὸν κρινόμε μεμοναχὰ ὡς ἐργάτη τῆς Ἰδέας καὶ γι' αὐτὸ μᾶς ἄρεσε ἡ κρίση τοῦ καθηγητῆ κ. Φωκᾶ:

— Δὲν ξέρω, ἔλεγε σὲ φίλους του, ἂν εἶναι μεγάλος μουσικὸς ἢ ὄχι; ξέρω μεμοναχὰ πὼς ἔχει τὸ θάρρος τῆς γνώμης του κὶ αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο γιὰ τὸ Ρωμαῖκο!...

Καὶ τὸ θάρρος αὐτὸ ἰδδεισε μὲ τὸ παραπάνον ὁ Καλομοίρης, διὰν ἀπάντησε στὰτέλωτα χεροκορήματα τοῦ κόσμου, μὲ τὰκόλουθα παληκαρῖσια λόγια:

— Βλέπετε τί καταφέρανε τὰ Ρούσσια ροῦμπλια, πού γράφουνε οἱ φημερίδες;

Γιατὶ ὀλο καὶ γιὰ Ρούσσια ροῦμπλια μιλοῦσανε οἱ πατριωτικὲς φημερίδες.

Ἡ κυρία Καλομοίρη καὶ ἡ δεσποινίδα Γεννάδη, πού τραγοῦδῆσε μὲ τόση χάρη καὶ τέχνη τὰ τραγοῦδια τοῦ κ. Πάλλη, καταχεροκορήθησαν.

ΑΘΩΡΗΤΗ

Ὅλοι οἱ βλέπουνε, ὁ Καλή, μὰ ἐγὼ θωροῦ σε μόνος. Κάπως ἀχνάδες φεγγαριὸ ἀσκοροῦνται ἀπ' τὴν ψυχὴ σου καὶ σμίγει καὶ ἀδερφώνεται μὲ αὐτὰς ὁ κρύφιος πόνος καὶ κρύβουν ἀπ' τις βέβηλες ματιὰς τὴ θέλαν εἰδῆ σου.

Κ' ἔτσι, ὁ εἰκόνα μου ἀκρίβη, κρυμμένη ἀπ' ὀλους—μείνει στὸ εἰκονοστάσι τῆς ψυχῆς τῆς ζῆσης μου ἰδηγήτρα καὶ ραῖνεις μὲ βασιφοῦλλα τὸ δρόμο μου καὶ ὀφραίνεις τὸ θέλω καὶ τὸ ἄγαθὸ γιὰ μιὰ καινούρια φύτρα.

Λευκάδα, Θεριστῆς τοῦ 908 ΔΕΚΑΙΟΣ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

GEWIDMET MEINER FREUNDIN FRAU ELISABETH KOLBE in BERLIN

Τὸ παράθυρο εἶναι ὀρθάνοιχτο μ' ἄπρὸς μου ἕνα γαλανὸ χρῶμα, ἡμερο, γλυκὸ, βρίσκεται ἀξάφνα μέσα στὴν κάμαρα κλείνω τὰ μάτι, ἀπὸ τὸ λαμπρὸ φῶς, ἔπειτα τ' ἀνοίγω σιγὰ σιγὰ καὶ ἀπολαμβάνω.

Ἡ πρωινὴ χειμωνιάτικη δροσιὰ μπαίνει μέσα, καὶ μαζί της τὸ ἄρωμα τῶν ἀπείρων λουλουδιῶν τῶν ἀνθισμένων μουστουλιῶν.

Ἡ κορφή ἐνὸς σκακατεμένου ἀπὸ τὸν κεραινοῦ

φοβερῆς ἐθνικῆς σφοδρῆς τὸν αἰῶνα ἐκεῖνο εἶναι ἡ μπόμπα τοῦ Μορζίνη, καὶ τὰ θλιθερά της ἀποτελέσματα (1687). Ἐνα Παρθενῶνα—τιμὴ φοβερὴ καὶ ὀλέθρια—πλήρωσε τότες τὸ ἔθνος γιὰ τὴ συμπαθεία πού ἔδειχτε στοὺς ξένους πού ἐρχόντανε νὰ τὸ βγάλουν ἀπὸ τὸν Τούρκικο τὸ ζυγὸ γιὰ νὰ τὸ ρίξουνε στὸ δικὸ τους. Λὲς κ' ἡ Νέμεση μᾶς τὴν ἔστειλε τὴν μπόμπα ἐκεῖνη γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ πὼς δὲν τὰξίζαμε τίποτα λευτερογέννητο μνημεῖο. Ὅς τόσο ὁ πολὺς ὁ Μανιάτης ἔβγαζε λόγους κ' ἔκαμανε προσευκὲς γιὰ τοὺς φιλόχριστους Βενετσιάνους!

Ὅλος ὁ δέκατος ὀγδοὺς αἰῶνας περνᾷ, καὶ δὲ βγάζει τίποτις ἀξιοσημείωτο ἢ Ἀθήνα. Μόλις στὰ 1814 βρίσκουμε τὴν Ἐταιρία τῶν Φιλομοῦσων. Πρόεδρος τῆς ὁ Καποδίστριας, καὶ μέλος τῆς ὁ Ἀλέξαντρος τῆς Ρουσίας. Συστημένη γιὰ σκοποὺς, στὴν ἀπανασία τουλάχιστο, ἀρχαιολογικὸς καὶ παιδευτικὸς. Ὅστε ἀρχίκε πάλι ἡ Ἀθήνα νὰ γίνετα: κέντρο τῆς διανοητικῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους. Κ' ἐπειδὴ ἡ διανοητικὴ αὐτὴ ἐνέργεια καὶ συνέργεια, ὅσο κὶ ἂν εἶτανε συνεδεμένη μὲ τὸ δασκαλισμὸ, πού ἀποδείχτηκε σήμερα πὼς σταθῆκε κὶ ἀπὸ τὴ σκλαβιά πιδὸ ὀλέθριος, ἀφήκε ὅμως τρανὰ κὶ ἀλάθευτα σημάδια στὴ νεώτερη ἱστορία μας, κάποια ξίχωρη